

Hr Jürgen Ligi
Rahandusminister
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

Teie 20.11.2024 nr 1.1-10.1/5153-1

Meie 19.12.2024 nr 5.1-1/130-1

Arvamus krediiditeabe jagamise seaduse eelnõu kohta

Oleme Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidus (ITL) analüüsinud Teie poolt arvamuse avaldamiseks esitatud krediiditeabe jagamise seaduse eelnõud (edaspidi: eelnõu) ja esitame selle kohta järgmised kommentaarid, küsimused ning ettepanekud.

1. Krediiditeaberegistris töödeldavad andmed (eelnõu § 7)

Eelnõu § 7 lg 1 mitmesse punkti on lisatud märkus „kui see on asjakohane.“ Teeme ettepaneku selle märkuse kordamise asemel sätestada üldine põhimõte, mille kohaselt esitatakse vastavad andmed vaid juhul, kui need on olemas ja salvestatud (s.t krediidilepingusse kantud). On oluline, et krediiditeaberegistri loomisega ei looda kunstlikult kohustust hakata koguma uusi andmeid. Kui ettevõtjal andmed on, siis ta need esitab ja kui pole, siis ei esita. Näiteks tuleb eelnõu § 7 lg 1 p 10 kohaselt sisestada krediidi intressimäära tüüp. Viidatud punktis puudub märge „kui see on asjakohane“, samas iga krediidileping ei pruugi üldse intressi sisaldada ja selle asemel on nt lepingu sõlmimise tasu vms.

Krediiditeaberegistrisse kantakse muu hulgas eelnõu § 7 lg 1 punkti 13 kohaselt krediidilepingust tuleneva kohustuse täitmisega viivitamise aeg, kui see on asjakohane; punkti 14 kohaselt viivise suurus eurodes, kui see on asjakohane; punkti 15 kohaselt krediidilepingust tuleneva nõude võõrandamise fakt, kui see on asjakohane.

Seoses nende punktidega palume Teil täpsustada ja selgitada järgmist:

- a) Andmete loetelus ei ole kirjas, et registrisse tuleb kanda ka krediidilepingu lõppemise/lõpetamise fakt. Seoses sellega tekkis küsimus, kas ja kui kaua tuleb registrisse edastada andmeid pärast krediidilepingu lõppemist (või lõpetamist

- ühepoolselt võlgnevuse tõttu). Tuginedes eelöeldule jääb ka arusaamatuks, mis ajahetkeni tuleb registrisse kanda krediidilepingust tuleneva kohustuse täitmisega viivitamise aeg (**eelnõu § 7 lg 1 p 13**). On oluline, et vastav periood oleks piiritletud mõistliku kestvusega (nt 1 aasta).
- b) Krediiditeaberegistrisse tuleb kanda viivise suurus eurodes. Kuna viivist arvestatakse krediidilepingust tuleneva kohustuse täitmisega viivitamise korral, jääb ebaselgeks see, kas on vajalik edastada ka viivitusel oleva täitmata kohustuse suurus? Kui viivitusel kohustuse suurust eraldi andmeväljal välja ei tooda, siis kas see peaks sisalduma **eelnõu § 7 lg 1 punktis 8** nimetatud krediidijäägi summas? Vastused neile küsimustele on vajalikud, kuna aitavad aru saada kas ja kuidas tuleb registris kajastada viivise suurust ja võlgnevuse summasid.
- c) Palume kaaluda viivise suuruse (eurodes) (**eelnõu § 7 lg 1 p 14**) asemel info edastamist viivise kohta üksnes teavituseks, näiteks „maksete tasumine viivitusel“. Erinevatel turuosalistel on viivise arvestuspõhimõtted erinevalt seadistatud oma infosüsteemidesse, mistõttu võib osutuda keeruliseks leida kõigile sobivat lahendust. Oluline on vältida olukorda, milles krediidiantjad peavad tegema veel täiendavaid kulukaid IT arendusi viivise arvestuspõhimõtete muutmiseks, kohandamiseks seda krediiditeaberegistri loogikaga. Arvestades asjaoluga, et kogutavate andmete määratlemisel tuleb lähtuda andmete minimaalsuse põhimõttest, ja võttes arvesse krediidiantjate vajadust saada teavet tarbija finantskohustuste osas, leiame, et viivise suuruse fikseerimisel (eurodes) ei ole nii suurt kaalu tarbija finantskohustuste ulatuse määratlemisel. Nimelt on viivitusel olemise fakt iseenesest juba indikaator, mis näitab, et tarbijal on maksekohustuste täitmisel raskusi ja krediidiantja saab maksevõimelisuse hindamisel seda arvesse võtta.
- d) Palume kinnitust, kas saame õigesti aru sellest, et nõude võõrandamise fakt (**§ 7 lg 1 p 15**) tuleb esitada registrisse võõrandamise kuupäeva täpsusega ja muid andmeid ei ole vaja seejuures esitada.

2. Krediiditeaberegistrist andmete avaldamine (eelnõu § 10)

Eelnõu § 10 lg 5 sätestab järgmist: „Registripidajal on õigus andmete avaldamise eest küsida käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud isikult tasu käesoleva seaduse § 13 lõikes 1 sätestatud registriteenuste hinnakirja alusel.“

Seega eelnõu kohaselt võib küsida andmete avaldamise eest tasu üksnes krediidiantjate ja –vahendajate seaduse §-des 5 ja 6 nimetatud krediidiantjalt ja krediidivahendajalt, krediidiasutuselt krediidiasutuste seaduses tähenduses ning hoiulaenuühistu seaduse §-s 3 nimetatud hoiu-laenuühistutelt krediidilepingu sõlmimiseks tahteavalduse esitanud tarbija krediidivõimelisuse hindamise eesmärgil.

Teistele **eelnõu § 10 lõikes 1** nimetatud isikutele avaldab registripidaja andmeid tasuta.

Teeme ettepaneku kaotada eelnõu § 10 lõikes 5 toodud erisus ja võimaldada ka krediidiandjatele/vahendajatele, krediidiasutustele ja hoiu/laenuühistutele krediiditeaberegistrist andmete avaldamist tasuta. Nimetatud isikud on ka krediiditeabe andjad (eelnõu § 5 tähenduses), kellel lasub kohustus registrisse andmeid edastada ning sellega seoses kannavad nad väga suurt halduskoormust ja kulusid. Teiselt poolt on samadele krediiditeabe andjatele seadusega pandud kohustus (eelnõu §-ga 62 võlaõigusseaduse § 403⁴ täiendamine) krediidivõimelisuse hindamiseks vajaliku teabe omandamiseks kontrollida tarbija kohta käivat krediiditeavet krediiditeaberegistrist. Eelöeldule tuginevalt on ebamõistlik ja eproportsionaalne panna krediiditeabe andjatele tasu maksmise kohustus õiguse eest neid andmeid registrist saada.

3. Andmevahetussüsteemi korraldamine ja registripidamise tellimine (eelnõu peatükk 3)

Eelnõus on valitud lahendus, mille kohaselt andmevahetussüsteemi korraldamine ja registripidamine tellitakse hankega erasektorist. Peame oluliseks, et sellisel juhul tagatakse võrdne konkurentsiolukord ehk registrit ei saa pidada ettevõtte, kes ise või kelle kontsern sinna andmeid annab või sealt võtab.

Juhul, kui ITL-i ettepanekut käesoleva kirja punktis 2 ei arvestata (ehk eelnõu § 10 lõikes 5 toodud erisust ei laiendata), siis palume tagada järgmist:

- a) tasude läbipaistvus (avalikud hinnakirjad),
- b) tasude ettenähtavus (piisav etteteatamine hindade muutmisel) ja
- c) tasude kulupõhisus (riiklikult kehtestavad või kontrollitavad).

4. Krediiditoimiku pidamine (eelnõu § 60 punkt 4)

Eelnõu § 60 punktiga 4 täiendatakse krediidiandjate ja –vahendajate seaduse § 48 lõiget 5 punktiga 10, mille kohaselt krediiditoimikus tuleb kajastada tarbija kohta krediiditeabe jagamise seaduse alusel asutatud krediiditeaberegistrist saadud andmed.

Kuna eelnõu jõustumisel on krediidiandja kohustatud tegema päringu tarbija finantskohustuste kohta teabe saamiseks krediiditeaberegistrisse ja tegemist on olulise teabega krediidivõimelisuse hindamisel, siis on põhjendatud lisada kõnesolevad andmed ka krediiditoimikusse. Siinjuures on tekkinud küsimus, et millisel viisil tuleb need andmed krediiditoimikus kajastada nt kas tuleb salvestada registri väljavõtte pildi kujul, kus on nähtav nii päringu teostamise aeg ehk nn *time stamp* kui ka päringu tulemus või siis muul moel. Ühetaolise praktika seisukohalt on see küsimus oluline, mistõttu palume vähemalt eelnõu seletuskirjas seda küsimust täpsustada.

5. Seaduse jõustumine (eelnoõ § 63)

Eelnoõ § 63 lõike 3 kohaselt jõustuvad nimetatud paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatata sätted 2028. aasta 1. jaanuaril. Seega jõustub 2028. aasta 1 jaanuaril ka eelnoõ § 7, mis sätestab krediiditeaberegistris töödeldavad andmete koosseisu. Eelnoõ § 7 lõike 4 kohaselt kehtestab krediiditeaberegistrisse kantavate andmete täpsema koosseisu ja registri pidamise korra valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Teeme ettepaneku muuta eelnoõ § 63 selliselt, et eelnoõ § 7 jõustub vähemalt 2 aastat enne seaduse muude sätete jõustumist (s.t hiljemalt 01.01.2026).

Peame oluliseks, et krediiditeaberegistrisse kantavate andmete täpne koosseis, registri pidamise kord, registri arhitektuuriline ülesehitus ja muud infotehnoloogilised nõuded oleks valmis vähemalt 2 aastat enne seaduse jõustumist. See on vajalik selleks, et mõjutatud turuosalisel saaksid juba varakult hakata analüüsima arendusvajadusi, teha vajalikke IT arendustöid ning planeerida sellega seotud lisakulusid eelarvesse. Vastasel juhul on oht, et krediiditeaberegistri valmimine võib lükkuda edasi.

Loodame, et leiate võimaluse meie seiskohtadega eelnoõ edasises menetluses arvestada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Põld
Tegevjuht

Keilin Tammepärg, keilin.tammeparg@itl.ee